

Inleiding

Vanaf september is het Combiteam Aanpak Facilitators (CAF) actief. In dit team zijn o.a. medewerkers van Belastingen (MKB en SMP), Toeslagen, LTO, B/CA, FIOD, Antifraudebox (AFB) en VT Fraude verenigd. Teamleiders van het CAF zijn [] en []. Trefwoorden voor dit team zijn: stoppen, facilitators systeemfraude, doorzettingsmacht en samenwerking. Aanleiding voor het opzetten van het team is de wens om sneller, breder en pro actiever te reageren op systeemfraudeurs. Het CAF richt zich op activiteiten in het (niet strafrechtelijke) toezicht met als doel de facilitator in brede zin (voor alle middelen) te stoppen (met de kraan open). De ervaringen uit het team gebruiken we enerzijds om toekomstige fraudeprofielen aan te kunnen scherpen (richting intelligence groepen die de signalen detecteren) en anderzijds om via reeds bestaande mogelijkheden toekomstige hernieuwde fraude te bemoeilijken, alsmede input te leveren voor toekomstige maatregelen die fraude op een meer permanente vorm kunnen tegen gaan (kraan dicht). De FIOD zal daarnaast strafrechtelijke onderzoeken blijven uitvoeren, "regulier" en via de Snelle Interventie Service (SIS). Als je het CAF ergens mee zou moeten vergelijken kun je het CAF zien als een soortement SIS, maar dan ten behoeve van het niet strafrechtelijke toezicht.

CAF doelgroep en herkomst signalen

Aandachtsgebieden van het CAF zijn de IH fraude (VT en DA), OB fraude (teruggaven) en Toeslagenfraude. Samenhang is er ook met veelplegers, faillissementen en de LH. Facilitators in de systeemfraude komen we tegen in allerlei verschijningsvormen. De input voor de aan te pakken CAF onderzoeken wordt geleverd door de diverse intelligence-afdelingen (VTA team, LTO, Toeslagen, BI & A en iCOV) die met behulp van profiling en nadere onderzoeken zicht hebben op individuele subjecten en soms ook de facilitators daarachter. Ook kunnen er casu afkomstig zijn van de (MKB) kantoren.

Wat doet het CAF

Het CAF richt zich op het Belastingdienst breed stoppen van de betalingen aan (frauduleuze) subjecten. Soms zijn betalingen al gestopt voor een middel of toeslag, maar ontbreekt nog het bredere zicht op waar deze subjecten nog meer actief zijn. Achter de subjecten zitten veelvuldig mensen die de fraude faciliteren. We brengen deze facilitators in beeld. Daarvoor zijn zogenaamde CAF-onderzoeken noodzakelijk. CAF-onderzoeken zijn korte, snelle en gerichte onderzoeken naar of bij de facilitator (max 2 dagen in koppelverband). We stellen vast wie er achter zit, of sprake is van fraude, wat de omvang is en de rol van de betrokkenen/facilitator en hoe we deze facilitator het beste en het snelste het werken lastig, of liever nog, onmogelijk kunnen maken. Op basis van deze onderzoeken zullen eventueel verdere acties ondernomen worden. We werken dit uit in een soort "receptenlijst". Te denken valt bijvoorbeeld aan een stevig gesprek gericht op stoppen, melden bij een beroepsorganisatie, intrekken mogelijkheden om op te treden als facilitator, uit de lucht halen van nummers, aansprakelijkstelling, kort geding (met publiciteit), afnemen van bezittingen, gelden en uitkeringen blokkeren, aanleggen van een register, KvK signalering, evt samen optrekken met banken. De hiervoor genoemde voorbeelden geven een indicatie, waarbij de voorkeur uitgaat naar de snelste methodiek met het minste nawerk. Het is ook met name ons doel om op verdere experimentele wijzen

dergelijke facilitators het opzetten van systeemfraude te bemoeilijken of onmogelijk te maken. Daarbij zoeken we de grenzen op van wat mogelijk is om deze facilitators te stoppen (offensief).

Het CAF zal daarnaast op enige termijn in staat zijn om inzicht en overzicht te verschaffen in de problematiek, voor zover het gefaciliteerde systeemfraude betreft.

Samenwerking kantoren Belastingen (MKB en SMP)

We bouwen een lijn (met SMP) in om waar nodig direct in te kunnen grijpen in de systemen. Het CAF team bestaat verder voor een groot deel uit medewerkers van de lokale fraudeteams, die aangewezen zijn om de CAF onderzoek te doen. Deze medewerkers zijn belangrijk voor de slagkracht van het CAF. De CAF onderzoeken vinden deels plaats onder directe leiding van het CAF zelf, maar deels ook direct door het toezicht kantoor, waarbij wel steeds terugkoppeling plaatsvindt. Een deel van de eerder genoemde eventuele vervolgacties zal het CAF team zelf kunnen uitvoeren. Voor het resterende deel van de vervolgactiviteiten is het CAF team afhankelijk van de beschikbare capaciteit bij de fraudeteams.

Het werk voor een lokaal fraudeteam komt momenteel via meerdere kanalen, ook via Toeslagen, VTA, LTO projecten. De posten die via het CAF lopen onderscheiden zich daarvan omdat:

- Er meer focus is op de facilitator achter de (individuele) fraude,
- Veredeling geschiedt vanuit een breder perspectief (voor alle middelen),
- Posten ten alle tijden beoordeeld zijn op veiligheidsaspecten en evt lopende (FIOD) onderzoeken,
- Er veelal reeds een kort en snel CAF onderzoek heeft plaatsgevonden. Het e.v.t vervolg kan daardoor gericht en concreter plaatsvinden,
- De vervolg aanpak veelal meer gericht zal zijn op andere kortere en snellere methodieken dan de meer traditionele manieren van aanpak.

Consequenties werkzaamheden CAF

In een aantal gevallen zal er nawerk op de kantoren ontstaan in de vorm van telefoon/communicatie, stopzettingen, behandeling bezwaren, invordering etc. Dat onderschatten we niet. In overleg met vertegenwoordigers van de diverse belanghebbenden zullen we dit (na)werk zo goed mogelijk in beeld brengen, daarin gezamenlijk keuzes maken en zo nodig knelpunten voorleggen aan het MT.

Relatie met de Anti Fraude Box (AFB)

We maken gebruik van de maatregelen die inmiddels -mede door toedoen van de AFB- additioneel mogelijk zijn gemaakt of binnenkort mogelijk worden. Hierin zitten oa nieuwe "recepten", die nog niet overal binnen de dienst even bekend zijn en nog niet als een gebruikelijke methodiek van stal worden gehaald. Het CAF kan daarin dienen als vliegwiel. Anderzijds experimenteren we met nog aanvullende methodieken die wellicht weer zouden kunnen leiden tot toekomstige maatregelen. Ook doen we ervaringen op waaruit suggesties voor toekomstige maatregelen kunnen komen, waarmee AFB weer verder kan.

Bijlage: Toelichting op CAF activiteiten

Kerncompetentie:

Het team is in staat om snel een scherpe analyse uit te voeren op een mogelijk (nieuw) fenomeen vanuit een segment overstijgend perspectief. In combinatie met acties in het veld wordt direct duidelijk wat er aan de hand is. CAF werkt heel hands on, de bevindingen worden vervolgens gebruikt bij de benadering van de eventuele facilitator. In de ergste gevallen wordt strafrecht ingezet maar in de meerderheid van de gevallen wordt het ongewenste gedrag door middel van een aanpak op maat (met veel oog voor de invorderingsaspecten) een halt toegeroepen. De facilitator wordt duidelijk gemaakt dat hij moet stoppen, hetgeen al dan niet met sancties gepaard gaat, terwijl tevens het nadeel wordt teruggehaald (veelal bij de klanten). Hierbij wordt intensief samengewerkt met de segmenten. Daarnaast brengt de aanpak allerlei nalevingstekorten aan het licht. De verbinding tussen analyse en de directe inzetbaarheid van de uitvoering is essentieel gebleken, in combinatie met het achterwege laten van bureaucratische processen en een doortastende besluitvorming.

Best practise:

De aanpak is het meest doorontwikkeld bij de aanpak van de systeemfraude IH, waarbij naast de aanpak van doelgroep en facilitator tevens analysetools en een werkwijze zijn ontwikkeld, alsmede een monitor waarmee de aangepakte doelgroep nog jarenlang wordt gevolgd. Op grond van deze monitor zijn we in staat om het effect van het handelen in beeld te brengen. We zien dat het misbruik afneemt enerzijds en zien anderzijds welk eventueel nieuw misbruik aan het ontstaan is indien subjecten besluiten niet te stoppen met het ongewenste gedrag. Rondom de aanpak is op een stevige wijze de publiciteit gezocht. Er zijn posten door de FIOD opgepakt en daarnaast heeft een groot deel van de posten een snelle korte klap behandeling gekregen. De analyses op het aangiften gedrag bij de zorgkosten en de giftenaftrek zijn prominente voorbeelden in de aanpak systeemfraude IH. De analyses hebben tevens een belangrijke bijdrage geleverd aan de evaluatie van deze beide aftrekposten waarover vrij recent aan de kamer is gerapporteerd.

Daarnaast zijn -naast de aanpak bij Toeslagen- diverse andere onderwerpen in pilot vorm uitgelicht. Voorbeelden zijn PGB, gefingeerde dienstverbanden, loonverschillen, premiekortingen loonheffing, gastouderinkomsten, moneytransfers etc. Uitgangspunt is een onderzoek naar mogelijke georganiseerde verbanden. De onderwerpen worden afgestemd met de begeleidersgroep van het CAF. Niet in alle gevallen heeft dit geleid tot het kunnen blootleggen van georganiseerde fraudepatronen, maar ook dan bleek uit de analyse wel degelijk dat er grote (risico's op) nalevingstekorten aanwezig waren. Dergelijke analyses zijn in die gevallen besproken met en vrijwel steeds voorzien van een advies overgedragen aan de verantwoordelijke organisatie onderdelen.

Oorspronkelijke plan van aanpak:

Naast de concrete taakopdracht om georganiseerd misbruik aan te pakken is in het oorspronkelijk plan van aanpak benoemd dat het team doorzettingsmacht dient te hebben als het gaat om verwerking in de systemen en de inschakeling van fysiek toezicht. Door in het Combiteam gebruik te maken van de informatie, kennis en kunde die in de diverse organisatie onderdelen aanwezig is kan het Combiteam als een vliegwiel voor een aanvullende aanpak van systeemfraude gaan fungeren.

Als resultaatgebieden zijn de volgende zaken opgenomen in het oorspronkelijke plan van aanpak:

-Misbruik, of fraude tegengaan door indieners van valse en of onjuiste aanvragen Toeslagen, IH, die in georganiseerd verband, al dan niet ondersteund door een 'facilitator' op grootschalige wijze aanvragen Toeslagen, IH, OB doen of hebben gedaan. Ook wordt er gedacht aan de gevallen waarin misbruik wordt gemaakt van persoonsgegevens om een frauduleuze aanvraag te doen.

-Gevolg: Stopzetten van ten onrechte toegekende toeslagen, niet uitkeren van belastingteruggaven, Terugvorderen, intrekken van BSN waar mogelijk etc.

-Detectie en patroonherkenning zodat modus operandi snel ter beschikking van de organisatie komen en door de diverse organisatie onderdelen kunnen worden zijn andere belangrijke bijproducten voor het Combiteam.

-Nadrukkelijk wordt erop gewezen dat vervolging niet het hoofddoel is, maar zeker niet zal worden nagelaten

Het uitvoeren van analyses, detectie en patroonherkenning zijn steeds onderdeel geweest van de taakopdracht van het CAF. Het team heeft de afgelopen jaren veel kennis en ervaring opgedaan in het snel opzetten en uitvoeren van analyses (en het toetsen daarvan in de praktijk) en voegt daarbij (als bijproduct) veel toe aan het kennisbeeld en signaleringsniveau van de organisatie als geheel en denkt tevens mee hoe zaken aan de voorkant zijn op te lossen. Zo is tevens invulling gegeven aan de opdracht om als een vliegwiel voor de aanpak van systeemfraude te fungeren.

"Licence to Disturb"

wijze doorgroeien naar een taskforce die waar nodig door middel van een snelle interventie direct kan acteren op bepaalde fenomenen die aanpak verdienen.

De kracht van het CAF zit daarnaast in de **verbinding tussen analyse en uitvoering**, waarbij tevens vanuit iedere lijndirectie op operationeel niveau wordt deelgenomen. Ook dit laatste aspect dient naar de toekomst toe behouden te blijven. Het onderbrengen van de leiding van het CAF, samen met de analyse capaciteit en ondersteuning is het aspect dat formeel geregeld zou moeten worden. Het onderbrengen bij één van de lijndirecteuren ligt het meest voor de hand. Omdat de benodigde "buitencapaciteit" meestal vanuit MKB geleverd wordt, is plaatsing bij de directeur MKB logisch. Plaatsing bij de directeur P is een mogelijk alternatief. Het plaatsen van het CAF team onder een van de uitvoerende directies kan het team minder onafhankelijk maken waarbij de verbinding naar de andere segmentonderdelen complexer kan worden, zeker op het gebied van het signaleren van nalevingstekorten en de monitoring en de coördinatie op de doelgroep die moet worden aangepakt. Het instellen van het periodiek overleg met de directeuren van de uitvoerende diensten en het positioneren van een deel van het CAF team direct onder een landelijk directeur zou dergelijke nadelen grotendeels kunnen opvangen.

Als alternatief is denkbaar dat een deel van het team met een duidelijke taak en rol omschrijving wordt ondergebracht bij een van de corporate directies Vaktechniek of Datafundamenten en Analyse, echter onder de randvoorwaarde dat het combi karakter behouden moet blijven door aan dit team vanuit iedere uitvoerende directie operationele capaciteit te koppelen. In die variant blijft tevens noodzakelijk dat ieder uitvoerende directie snel meebeweegt met wat er nodig is. Waar vanuit een corporate directie het segment overstijgend werken eenvoudiger zou moeten kunnen worden gerealiseerd zal het snel en flexibel schakelen met de uitvoering lastiger zijn.